

mocných podnikcích železnic, kterýžto předpis však v souzené věci nepřichází vůbec v úvahu. Výlučnou příslušnost řádných okresních soudů pro spory ze služebních a pracovních poměrů zaměstnanců státu a státních podniků povahy soukromoprávní nelze vyvozovati ani z ustanovení § 42 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n., že spory uvedené v §§ 1 a 2, pokud není pro soudní okres zřízen pracovní soud aneb oddělení okresního soudu pro spory pracovní, náležejí k věcné příslušnosti okresních soudů, ať jest hodnota předmětu sporu jakákoliv, neboť ze souvislosti uvedených §§ 1, 2 a 42 a z povahy věci zřejmě plyne, že dotčené ustanovení § 42 může míti a má na mysli jen spory uvedené v prvním odstavci § 1 a v § 2, totiž jen takové spory, pro něž by jinak byl příslušným pracovní soud aneb oddělení okresního soudu pro spory pracovní, což právě vyjadřuje § 42 slovy »spory uvedené v §§ 1 a 2, pokud není pro soudní okres zřízen pracovní soud neb oddělení okresního soudu pro spory pracovní atd.« — Ustanovení § 42 se však nevztahuje na spory vytčené v druhém odstavci § 1, neboť ty jsou výslovně vyňaty z příslušnosti pracovních soudů a tím i z příslušnosti zvláštních oddělení okresních soudů pro spory pracovní. Ježto žalobce ocenil již v žalobě hodnotu předmětu sporu částkou 100.000 Kč, nejde tu o rozepří, pro kterou by byl výlučně příslušným soud okresní a výtka zmatečnosti není tudíž opodstatněna.

Čís. 13822.

Smluvní strana, podavší žalobu o splnění smlouvy, není oprávněna, by po zahájení sporu prohlásila, že od smlouvy ustupuje, a žádala náhradu škody pro nesplnění podle § 920 obč. zák., leč že by se splnění podle smlouvy stalo prodlením druhé strany nemožným neb hospodářsky pro žalobce bezcenným.

(Rozh. ze dne 5. října 1934, R I 900/34.)

Žalobce domáhal se na žalovaných původně zaplacení 40.000 Kč, tvrdě, že se zavázal postavit jim domek za 76.000 Kč, z čehož bylo v době podání žaloby splatných 40.000 Kč. Při druhém roku k ústnímu jednání obmezil žalobce žalobu na 8.000 Kč z těchto důvodů: Žalovaní i přes vedení sporu byli se zaplacením ceny za koupený domek v prodlení, udělil jim proto žalobce dne 21. prosince 1932 čtrnáctidenní dodatečnou lhůtu k zaplacení s tím, že by od smlouvy odstoupil a požadoval náhradu škody vzešlé nesplněním smlouvy, kdyby v této lhůtě nezaplatili. Žalovaní ve lhůtě prohlásili, že domek koupiti a platiti nechtějí. Žalobce prodal proto domek dne 5. ledna 1933 Karle K-ové za 68.000 Kč. Cena 68.000 Kč byla přiměřená, více dne 5. ledna 1933 nebylo lze docílit a v důsledku toho obmezil žalobce žalobu na 8.000 Kč. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. **Důvody:** Podle § 918 obč. zák., nesplní-li jedna strana úplatnou smlouvu v náležité době, na náležitém místě nebo tak, jak bylo smluveno, může druhá strana a) žádati buď splnění a náhradu škody pro opozdění, b) nebo může, stanovíc přiměřenou lhůtu k dodatečnému plnění, prohlásiti, že

od smlouvy odstupuje. Zákon stanoví, že se druhá strana může rozhodnouti buď pro a) nebo pro b) a zákon nedává druhé straně právo na změnu jejího rozhodnutí. Žalobce, podav žalobu o zaplacení, rozhodl se pro eventualitu ad a) a nemůže za sporu rozhodnutí své v materiálním smyslu změnit, od smlouvy upustiti a domáhati se na místě zaplacení splátek rozdílu mezi cenou trhovou, smluvenou se žalovanými a trhovou cenou smluvenou Karlou K-ovou. Kdyby se žalobce před podáním žaloby rozhodl pro zrušení smlouvy a musel by tento nárok svůj žalobou uplatňovati, nemohl by rovněž rozhodnutí své po žalobě měnit. **O d - v o l a c í s o u d** zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by vyčkaje pravomoci dále jednal a znovu rozhodl. **D ů v o d y:** Nelze sdíleti právní názor procesního soudu, neboť žádati splnění smlouvy jest samozřejmým primérním právem každého smluvníka, avšak nevylučuje, by nemohl žalobce i za sporu ustoupiti od uplatnění tohoto práva, jsou-li tu zákonné předpoklady pro možnost ustoupení od smlouvy, ovšem ale v tomto případě musí podle § 918 obč. zák. udělití druhé straně přiměřenou lhůtu ke splnění, což žalobce tvrdí, že učinil. Naopak ovšem nebylo by lze změnití nárok na interese v nárok na plnění. Tento soud jako soud rekursní vyslovil již v této věci v rozhodnutí ze dne 15. května 1933 právní názor, že v souzeném případě ustoupením od smlouvy žalobcem a omezením žaloby na 8.000 Kč s přísl. (v důsledku prodeje domku za sporu a projednáváním částky 8.000 Kč s přísl. z titulu náhrady škody) nejde o změnu žaloby, nýbrž prostě o žádání interese pro nesplnění smlouvy, tedy jen o změnu předmětu, nikoliv ale důvodu žaloby (§ 235 c. ř. s. odst. 4). Tedy právně není vyloučeno, by se žalobce nemohl domáhati v souzeném případě interese a jest jen rozhodným, zda jsou zde skutkové předpoklady pro právní nárok na toto interese. Vynesl-li však soud procesní ihned po rekursním rozhodnutí bez dalšího věcného podkladu rozsudek žalobu zamítající, posoudil věc po stránce právní nesprávně. Bylo věci procesního soudu zkoumati a zjistiti, zda byly zde materiálně právní skutkové předpoklady pro ustoupení od smlouvy a možnost požadovati náhradu interese. Se stanoviska hmotněprávního v § 918 obč. zák. vytčeného, nelze usouditi, že nárok žalobcův nebyl oprávněn prostě již proto, že původně žaloval o zaplacení splátek smluvené ceny trhové a teprve až za sporu ustoupil od smlouvy (viz rozh. nejv. soudu čís. sb. 8438 a 11.881) a žádal o placení interese. Nehledě k tomu, že mohou tu býti i skutečnosti, které důvodně pohnuly žalobce až za sporu místo trvání na smlouvě od ní ustoupiti a žádati náhradu pro nesplnění smlouvy.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by, nehledě k důvodu zrušení, o odvolání dále jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud neschvaluje právní závěr odvolacího soudu, že smluvní strana, podavši žalobu o splnění smlouvy, je oprávněna, by po zahájení sporu, stanovíc přiměřenou lhůtu podle § 918 obč. zák., prohlásila, že od smlouvy ustupuje, a žádala náhradu škody pro nesplnění podle § 920 obč. zák. Dovolává-li se smluvní strana v případě, že druhá

strana úplatnou smlouvu včas nebo řádně nesplnila, pomoci soudu, by právo, pro něž se podáním žaloby rozhodla, bylo rozsudkem nezvratitelně formalisováno a, bude-li třeba, i soudní exekucí vynuceno, projevuje způsobem veškeru pochybnost vylučujícím, že v otázce výběru promluvila slovo poslední, že činí nárok jen na ono právo, o které právě žaluje. Tím zříká se zároveň práv, pro něž se nerozhodla. Žalobou o plnění zřekl se tudíž žalobce práva požadovati na žalovaných náhradu škody pro nesplnění. Z této zásady o neodvolatelnosti výběru jest ovšem připustiti úchylku pro případ, ukáže-li se, že splnění podle smlouvy se stalo prodlením druhé strany nemožným, neb hospodářsky pro žalobce bezcenným. V souzené věci však tu není ani toho ani onoho důvodu, pro který by bylo lze připustiti, by se žalobce uchýlil od volby žalobou již vykonané (Klang II, 479; viz pro obdobné předpisy obchodního práva rozhodnutí sb. n. s. čís. 3485, 1526). Rozhodnutí sb. n. s. čís. 11881 a 8438, jichž se dovolává odvolací soud, vycházejí z úplně jiného skutkového a právního základu a nehodí se nijak na tento případ.

Čís. 13823.

Vyloučení strany z dalšího přednesu podle § 442, druhý odstavec, c. ř. s. k návrhu přítomného odpůrce předpokládá, že návrh byl učiněn u soudu příslušného k projednání a rozhodnutí rozepře.

Prohlásil-li se po podání onoho návrhu soud nepřislušným a postoupil-li žalobu podle § 261, šestý odstavec, c. ř. s. příslušnému soudu, pozbyl návrh podkladu a k tomu, by mu mohlo býti vyhověno, musel by býti znovu přednesen před příslušným soudem, arcit' za podmínek § 442, druhý odstavec, c. ř. s.

(Rozh. ze dne 5. října 1934, R I 914/34.)

Při prvním roku konaném dne 30. srpna 1933 u okresního soudu civilního pro vnitřní Prahu v Praze ohlásil zástupce žalované strany námitku místní nepřislušnosti soudu. Při tomto roku stanoven byl rok k ústnímu jednání o žalobě na den 20. prosince 1933. K tomuto roku se nedostavil za žalovanou stranu nikdo. Zástupce žalující strany při tomto roku navrhl, bude-li vyhověno námitce nepřislušnosti, postoupení spisů okresnímu soudu v Písku a ve věci samé učinil návrh na vyloučení žalovaného z dalšího přednesu a vydání rozsudku pro zmeškání. Soudce vydal usnesení, že bude jednati o námitce odděleně a prohlásil usnesení, že se námitce vyhovuje a žaloba postupuje podle § 261 šestý odstavec c. ř. s. okresnímu soudu v Písku. Tento soud ustanovil o žalobě ústní jednání na den 30. ledna 1934, k němuž se dostavily obě strany, žalující strana přednesla žalobu, žalovaná strana navrhla zamítnutí žaloby, uvedla námitky, nabídla o nich důkazy, na námitky žalující strana reagovala dalším přednesem; o němž rovněž nabídla důkaz. O tvrzení stran byly průvodním usnesením připuštěny důkazy a rok za účelem jich provedení odročen na neurčito. Po provedení důkazu dožádaným soudem ustanoven byl rok k pokračování v ústním jednání na den 25. května 1934 a teprve při tomto roku prohlásil zástupce žalující strany,